

P E V E C

glasilo Pevske zveze

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 30 kron.

Uredništvo: Pred škofijo 3/II. — Uprava: Ljudski dom v Ljubljani.

Vinko Vodopivec.

(D. Doktorič.)

Pod ruševinami bivšega župnišča, pred razvalinami lepe Marijine cerkvice v Krombergu si je postavil po velikem trudu in prizadevanju naš prijatelj Vinko Vodopivec barako, v kateri je čedna cerkva in njegovo stanovanje.

Ta baraka,

najlepša svoje vrste, je njegov ponos. Ponosen je tudi zelo na svoje dobre župljane, ki ga visoko cenijo in poznajo le kot „gospoda Vinkota“.

Drugače pa ne pozna nobenega ponosa, kar mi mora vsakdo priznati, kdor ga je že obiskal in se veselil njegove priproste in vesele družbe. Sam je zelo dovtipen, pa tudi sam dobro razume šalo.

Vinko Vodopivec.

Odkar ga njegovih župljanov. Ko sem mu odprl vrata, stal je pred menoj do smrti utrujen, z malo culico v rokah, da sem se ga kar ustrašil. Ali ko se je naspal in

poznam, se veselim njegovega vedrega, vesellega lica. Niti bližnja fronta ni imela posebnega vpliva nanj. Ravno tako je zbijal šale in komponiral pod granatami kot pred vojsko in sedaj po prestanih nevarnostih. Le enkrat sem ga videl potrtega in obupanega: Ko je po padcu Gorice prbežal k meni. Ni ga potrla lastne nesreča — potlačila ga je le nesreča

okrepčal, se mu je zopet dvignil pogum in komaj sem ga še en dan zadržal: „Iskati moram svoje ljudi“ in šel je naprej.

Sedaj smo, hvala Bogu, prestali, kar je najhujše, tudi on se veseli bolj normalnega življenja, le porušeni domovi naših dobrih ljudi motijo mirno sliko naše pokrajine.

Gospod Vinko pa sedi pri svoji mizi, v ustih ima seveda neobhodno potrebno pipo, in zopet mirno komponira.

Komponiral je pa že, preden je imel pravi pojem o glasbi. Že kot kaplan v Kamnjah, v svoji prvi službi, je objavil neke skladbe v Cerkvenem glasbeniku. Rajnik Fajgelj Danilo ga je opozoril takrat na neko napako, on mu je pa odpisal, da ne ve, kaj je to — menda je šlo za vzporedno kvinto. Nato se je šele začel baviti s harmonijo in kontrapunktom. Ostal je pa samouk.

Sploh pa je začel svojo glasbeno pot kot samouk. Ko se je komaj navzel najprimitivnejših naukov, ki jih po vaških šolah vtepaajo otrokom v glave, je že poskušal igrati na očetov harmonij pesmice, ki jih je slišal v cerkvi. Oče njegov je bil takrat učitelj v Podgori. Velik strah je imel pred njim. Zato je sviral harmonij le, kadar očeta ni bilo doma. Mislite si, kako se je ubogi mali Vinko ustrašil, ko ga je oče zasačil pri harmoniju. Še bolj se je pa oče začudil nad spretnim igranjem malega umetnika — samouka. V svojem dvanajstem letu je že spremljal v podgorski cerkvi cerkveno petje.

Rojen je bil g. Vinko v Ročinju 16. jan. 1878. Njegov pok. oče je bil doma iz Kamenj. Gimnazijo in bogoslovje je študiral v Gorici. V duhovnika je bil posvečen l. 1901. Kaplanoval je najprej v Kamnjah, potem v Črničah. L. 1907. je postal vikar v Krombergu pri Gorici.

Vinko Vodopivec je brez dvoma eden naših najbolj popularnih skladateljev. On hoče skladati tako, da se morejo njegove pesmi brez posebnih težkoč povsod peti. Najboljše njegove pesmi so še vse v rokopisih. Misli jih v kratkem izdati. V zadnjem času je zložil precejšnje število posvetnih moških in mešanih zborov. Odlikujejo se vsi po lepi naravni melodiki in prepostih harmonijah. Tudi napredni zbori jih bodo gotovo veseli. Za naše domače goriške razmere je njegovo glasbeno delovanje še posebno pomembno, zlasti ker je tudi dober pevovodja in pevski organizator. Da pevski zbori pri naših prireditvah tako sijajno nastopajo, je v veliki pripisovati Vodopivčevemu trudu in neumornemu delu. — Bog nam ga ohrani še mnogo let!

Vodopivčeve skladbe: 1) Moški zbori (1909) — med njimi je tudi znana Orlovska himna. 2) Kovačev študent (1910). 3) Staroslovenska maša v čast svetogorski Kraljici, posvečena Dr. Mahničju ob njegovi sedemdesetletnici kot prvoboritelju za slovansko bogoslužje (1920). 4) Lavretanske litanije (1921). 5) Deset skladb za moški in mešani zbor (1921). 6) Osem moških. 7) Pet mešanih zborov je pravkar v rokopisu kupila Jugoslovanska knjigarna za izdajo. — Nekaj skladb je bilo priobčenih v Cerkvenem Glasbeniku, med njimi latinska maša za mešani zbor, tudi v Novih Akordih se je oglasil. Zbirko: Orlovske himne in pesem Slovenske straže pripravlja Jugoslovanska knjigarna; Orlovsko himno, bolje koračnico, prirejeno za klavir in tamburaški zbor izda Orlovska zveza. Orlovsko je skladatelj priredil za godbo s trobili.

Nekaj blagohotnih besed našim pevovodjem in pevcem.

(Stanko Premrl)

1. Pevovodja se ne sme zadovoljiti s tem, da mu pevci le po notah pravilno, gladko in celo elegantno pojo, ne, treba je peti z dušo in pravim izrazom. Zato pevci nikar tako trdovratno ne čepite v notah! Ven iz not! Note niso glavna stvar. Predvsem dobro berite in besede razločno izgovarjajte, pa na pevovodjo glejte! Zdaj bo treba z glasom naraščati, zdaj

pojemat, enkrat pohiteti, drugič nekoliko zastajati, na enem mestu krepko poudariti, na drugem mirno in jako vezano peti, zdaj ton dalj časa vzdržati, zdaj ga trenutno odrezati. Vse to in še marsikaj drugega. Tudi dušo pokazati in primerne, kar moč iskrenega izraza pevanemu besedilu poiskati: to bo šele petje, vredno, da se poje, in vredno, da se poslušča. Petje po samih notah pa je smrt glasbe.

2. Varujmo se pri petju kričanja! Neki srednjeveški latinski rek pravi glede tega: Non clamor, sed amor clangit in aure Dei. Po naše bi rekli: Boga ne gane naše vpitje pri petju, temveč ljubezen in pristrčna iskrenost. Tudi starodavni menih Gvido Areški, sloveč glasbeni teoretik in pevovodja svoje dobe (umrl najbrž l. 1050.) lepo pravi v svojih glasbenoritmčnih pravilih (Regulae rhytmicae) med drugim takole: „Ceterum tonantis vocis si laudent acumina, superabit philomelan vel vocalis asina“. Po naše: Sicer pa če bomo hvalili glas po grmenju (kričanju), prekosi končno slavčka rigajoči osel.

3. Zelo važno, eno izmed prvih poglavij pri petju je pravilno dihanje. To se vrši skozi nos vaše, skozi usta ven. Rame se pri vdihavanju ne smejo vzdigovati, roke morajo biti popolnoma mirne („ležerne“ bi rekel Nemeč), takorekoč mrtve, kot bi jih pevec ne imel. Usta treba pri petju dobro odpirati, da gre lahko vsaj en prst skoz njih odprtino. Glavo treba držati po-konci in nekoliko naprej nagnjeno. Resonanca glasu je nebo in kot okoli nosu. Semkaj je treba gnati sapni trak. To je posebno važno za kakovost, polnost tona. Ko sapo počasi iz sebe spuščamo, je tudi dobro trebušno mreno nekoliko k sebi povleči.

4. V zborovih skladbah se dobe semtertja mesta, kjer se posamezen glas, zlasti tenor ali alt giblje venomer ali vsaj pretežno v isti, navadno srednje visoki legi, kar seveda ni niti glasbeno dobro, pa je tudi za pevca skrajno nevhvaležno, ker je močno utrudljivo. Take skladbe niso priporočljive. Naloga skladatelj je, da pri skladanju za pevske glasove pazijo na to okoliščino in poskrbe za to, da bo pevec lahko pogosto menjaval registre. To mu neizrečno prav hodi: zakaj ko poje visoko, se mu odpočije spodnji register; če poje zopet nižje, se odpočije zgornji register.

5. Pri nahodu peti ni zdravo.

6. Pri hripavosti je treba ton le nekoliko više nastaviti, pa gre.

7. Pri mutaciji se lahko še vedno poje; le nekoliko previdno je treba ravnati pri višjih glasovih in ne se napenjati.

8. Pri crescendo in decrescendo pevanju (naraščanju v moči in pojemanju) se glas krepí in postaja poln, zvočen. Le pretiravanje v velik crescendo bi ne bilo umestno.

9. Pri petju je treba: umerjenosti v prednašanju, čistosti v zadevanju (intonaciji), natančnosti v ritmiki (trajanju not) in jasnosti v deklamaciji (izgovarjanju).

10. Nele pevovodje, ampak tudi pevci naj bi se učili harmonije. Posamezni toni, ki jih pevec puje, dobe podvidikom celotne harmonije dostikrat povsem drugačno lice, drugačno višino drugačno barvo, kot bi jo imeli sami zase. Harmonično izobraženi pevci naj bi peli iz partitur¹⁾. To bi jim nudilo hkrati boljši pregled cele skladbe in jim dobro služilo zlasti pri polifonskih²⁾ skladbah glede vstopov. Kar se tiče petja posameznih intervalov, treba kvinto v zboru peti bolj tiho kot napev (melodijo), terca pa mora biti resna, visoka ...

11. Navada našin fantov po deželi je, da na koncu zadnji akord radi dolgo drže. To je dostikrat popolnoma umestno, vendar pa ne sme postati — razvada.

12. Po drugi strani pri pevski zborih tu in tam opažamo, da pevci pavz sredi pesmi vedno čisto natančno ne vzdrže in na ta način dotični takt okrajšajo.

¹⁾ Partitura ima vse glasove pisane enega vrh. 2. drugega. Pevec prinaša samo partiture, zato naj bi bili pevci vsi nanj naročeni.

²⁾ Pri polifonskih skladbah se vsak glas samostojno giblje in ima svoj samostojen napev.

To se dogaja dri mnogih cerkvenih pesmih in, da povem vsaj en živ zglede-tudi pri nagrobniči „Nad zvezdami“ za besedami: „Le križ nam sveti govori“, kjer je na zlogu-ri-polovna nota, za njo pa četritinska pavza. Dotično polovinko pevci navadn skrajšajo v četrtinko, morali pa bi jo pravzaprav še za eno osminko podaljšati. Razne ritmične vrednosti-to omenjam le mimogrede-so v notah le približno označene: kajti utegnejo biti krajše in utegnéjo biti daljše. To je stvar pevovodje. Takt pa sam kot tak ne sme trpeti ničesar, razen če bi trenutno nastopil kak ritenuto (zadržano) oz. accelerando (pohitevanje).

13. Umetno petje, bodisi zborovo še bolj pa solistično se kaj slabo druží z izgovarjavo v raznih narečjih. Narečja so pri petju dopustna le, kadar so predpisana, drugače nikoli.

14. Intonacija, pri kateri pevec potegne ton od spodaj navzgor in takorekoč poskuša, na kateri klin lestve bi stopil, ni za nič. Za izboljšavo take slabe intonacije svetujem sledeče: Ton, ki ga nameravamo peti, si najprej določimo predstavimo, mislimo, potem ga bomo gotovo tudi čisto in ravno prav visoko zapeli.

15. Pred petjem visokih tonov je treba trebušno mreno vase povleči in s celim životom ostati napetim, glave pa ni treba vzdigovati, kot imajo neuki pevci navado, ker je čisto brez pomena in celo nekoliko smešno.

16. V zboru imajo važno besedo basisti, Dokler ti stoje trdno v svojih tečajih, ostala pevska družba varno plove, če pa basi enkrat pridejo iz ravnotežja, je nesreča za cel zbor blizu.

17. Neka precej splošna razvada pevskih zborov je, da zloge preveč sekajo, preveč vsakega záse pojo, mesto da bi jih lepo med seboj vezali in vzdržali. Naše petje bo neizmerno boljše, plemenitejše in vsekako bolj prikupno postalo če bi pevovodje to plat petja začeli upoštevati in se odločno pa vztrajno zoper te pevske izrodke boriti.

18. Tudi prepogosto pretrgovanje in prekinjevanje kake celotne misli dobro petje močno kvari. Nekateri pevci bi menda radi dihali pred vsako taktotsko črto oz. za vsako taktnico, a to bi bilo, vendar dobrega preveč. Pevovodje, navajajte pevce resno in neumorno v pravo smer tudi v tej gotovo važni točki!

19. Pevci! Ne pojte pri premnogih društvih! Res, dobrega pevca dobro pevko bi vse rado: pri tem društvu pri onem in tretjem, potem na cerkvenem koru seveda tudi i t. d. Toda biti član, reden in vesten, pri več kot enem pevskem društvu je gotovo preveč, nezdravo. Zato Vam rečem: Enega društva, ki ste mu najbolj blizu po svoje duše najglobljih vezeh, tega se držite, temu bodite zvesti! Kdor more vrh tega še pri kakem cerkvenem zboru sodelovati, nej seveda tudi rad sodeluje! Pomnite celo, da smo Bogu in cerkvi prej in več dolžni nego društvu in svetu.

V srčnem zatišju je pesem doma,
V radosti, boli privre iz srca:
Dobri jo Stvarnik je vložil v srce,
Njemu — čast peti — najlepše je!

20. Redne pevske vaje so za vsak zbor v mestu in na deželi, za cerkvenega in društvenega neobhodno potrebne, so neobhoden pogoj za napredek pevskega zbora. Za nastop v zboru si je treba učiti in pripravljati, in to vsem brez izjeme, tudi tistim, ki se štejejo za boljše pevce in ki vse „že znajo“. Kolikokrat jo v zboru potem, ko se skladbe javno izvajajo, lahko ravno tisti polomi, ki se mu je zdelo, da je vaja zanj nepotrebna, odveč. Zato ves zbor skupaj pri vajah, ves pri nastopih! To bo rodilo uspehe v naši „Pevski zvezi“, to bo brezdvomno povzdignilo vse zborovo petje po Sloveniji sploh.

Narodna pesem v sekiricah.

(M. Bajuk.)

DRUZOVIC HINKO: Lira, I. zvezek. Natisnila katol. tisk. v Ljubljani 1914, založila kat. bukvarna. Vsebinska: Gozdič je že zelen (št. 8). — Škrjanček poje žvrgoli (št. 10). — Pomlad (št. 13). — Sijaj, sijaj solnčece! (št. 16). — Lahko noč (št. 23). — Barčica (št. 28). — Popotnik (št. 30). — Tam za turškim gričem (št. 33). — Fantič sem star šele 18 let (št. 34). — Oj ta vojaški boben! (št. 35). — Bog je ustvaril zemljo (št. 37). — Vse za moški zbor.

FERJANČIĆ FRANC: I. Venček nar. pesmi. Za ženski ali moški zbor. Našim društvom priredil. 2. natis. 1902. Založila katol. bukvarna v Ljubljani. Tiskali Blaznikovi nasl. Vsebinska: Venček na glavi se bliska ti. — Rasti, rasti, rožmarin! — Tretje leto, ko sem služil. — Stoji, stoji tam lipca. — Sonce mi rajša. — Gospod je poslal medveda ven. — Kje so moje rožice (Ipavec). — Danes ta dan. — Barčica po morju plava. — Travniki so že zeleni. II. venček nar. pesmi. Vse kot pri I. Vsebinska: Kdo bi zmirom tužen bil? — Včasih je res lušno blo. — Vre, vre, vre, mi smo Ribčanje. — Sneg za to zimo slovo je že vzel. — Danes je lep večer. — Lahko noč! — Bog nam svojo daj pomoč! — Mi smo lovci. — Nikdar ne bom pozabil očeta svojega. — Na planinah solnčece sije. — Lisica je prav zvita zver. III. venček nar. pesmi. Vse kot I. Vsebinska: Tam stoji Ljubljana. — Kak ribcem dobro gre! — Tam u kraji sama za se. — Res lušno je res na deželi. — Oj sijaj, sijaj solnčece! — Le enkrat bi videl! — Gozdič je že zelen. — Mrzel veter tebe žene. — Dol se vsedi, kaj boš stal! — Zdaj gremo, nazaj nas več ne bo. IV. venček nar. pesmi. Brez letnice in založnika, v kamnotisku. Vsebinska: Pojte, pojte drobne ptice! — Stara mati krega me. — Ko b' jaz vedel, kdo je moja črešnja obral! — Ko ptičica sem pevala. — Jaz pa pojdem na Gorenjsko. — Sezidal sem si vinski hram. — Pastirčka kravce pase. — Zimo in pomlad počivala sta. V. venček nar. pesmi. Vse kot I. Vsebinska: Tičica zaprta bla. — Nesrečna zima mrazi me. — Kaj maram, da nimam na gričku gradu. — Mati zakliče pridne deklčice. — Ena ptička mi poje. — Stoji, stoji tam Beligrad. — Glejte že solnce zahaja. IV. venček nar. pesmi. Brez založnika in letnice. Vsebinska: Dober večer voščim vam. — O lve, k nam na kres! — Na Nemskem na Laškem že ajda zori. — Izidor ovčice pasel. — Moja urca bo prišla morebit še nocoj. — Škrjanček žvrgoli, zjutraj ko se zbudi. — Roža tam v vrtu zelenem cvete (Dekle na vrtu). — Urca sedem je odbila. — Snoči sem na vasi bil. Narodne vojaške pesmi. VII. Venček. V Ljubljani 1915. Založila kat. buk. Za moški zbor. Vsebinska: Mal postojmo! — Spomladi vse se veseli. — Pobič sem star šele 18 let. — Oj stojaj, stojaj Beligrad. — Ljuba si, pomlad zelena! — Oj ta soldaški boben. — Po trgu sem hodil korajžen vesel. — Nocoj je prav lep večer. — Tam za turškim gričem. — Sijaj, sijaj solnčece. Za moš. zbor in bariton. V glasb. Zori I. II. št. 1. Dalje sledi.

Kako se pri petju poudarja?

Ena najvažnejših sestavin lepega petja je dobro poudarjanje. Vsaka beseda je sestavljena iz več glasov (črk). Glasovi *a, e, i, o, u* so samoglasniki, to se pravi, da se sami záse lahko glase, same jih lahko izgovarjamo; vsi drugi so soglasniki, to se pravi, da se glase le v zvezi s samoglasniki. Samo glas *r* se večkrat rabi tudi kot soglasnik, n. pr. v besedah prt, vrt, brv itd. kjer ni nobenega pravega soglasnika.

Iz samoglasnikov in soglasnikov se sestavljajo zlogi, iz zlogov pa besede. Beseda „pójem“ je n. pr. sestavljena iz dveh zlogov: po-jem; „veselje“ iz treh: ve-se-lje; „verižica“ iz štirih: ve-ri-ži-ca; „prepovedujem“ iz petih: pre-po-ve-du-jem; „pot“ ima pa en sam zlog. Iz teh zlogov vidimo, da se zlogi štejejo po soglasnikih: kolikor soglasnikov ima beseda, toliko zlogov je. Pozabiti ne smemo na glas *r*, ki tudi večkrat velja za soglasnik (soglasniški *r*): „vrtnar“ ima dva zloga: vrt-nar; „obrvi“ tri: o-br-vi itd.

Vsaka beseda ima pa na enem zlogu poudarek, to se pravi tisti zlog se bolj močno izgovarja kot ostali zlogi. V besedi „pésem“ je prvi zlog „pé“ bolj močan; zadnji zlog „sem“ je tih. Znamenje za poudarek je oster klin nad samoglasnikom, kakor ga vidite na zlogu „pé“ v besedi pésem. V besedi „zapój“ pa ni poudarjen prvi zlog ampak zadnji „pój“; beseda „pesmarica“ je poudarjena na zlogu „rī“ itd.

Pri navadnem govoru nam na poudarek ali naglas ni treba nič paziti, kar vedno ga zadenemo; pri petju se pa pevci za poudarek skoro nikjer ne zmenijo, ampak kar naprej enakomerno pojo ali še bolje rečeno: se deró. In vendar je poudarek tako silno važen, da noben zbor ne more res lepo peti, če besed ne poudarja.

Kako se torej beseda pri petju poudari? Če rečeš pevcu naj poudarjeni zlog močno zapoje, ne boš nič dosegel, ker ti bo tudi tisti zlog, ki za poudarjenim sledi, enako močno zapel. Kdor se hoče navaditi lepega poudarjanja, mora tisti zlog, ki pride za poudarkom, bolj tiho zapeti, kot poudarjenega. To je najvažnejše pravilo in najboljši način naučiti se lepega poudarjanja.

Drugo enako važno pravilo pa se glasi: zlog pred poudarkom se tiho začne, proti poudarku pa hitro narašča. Tako je poslušavec pripravljen na to, da bo nekaj krepkega prišlo, kakor da bi videl zamah roke ki se dviga, in hoče udariti. S tem se pevci izognejo grdi razvadi, da prav pred poudarkom radi besede ali glasbeno misel trgajo in prav tam prenehajo, ko bi morali še le prav poprijeti in narasti. — Tako petje bo res lepo in že stara, obrabljena pesem se bo ljudem zdela čisto nova in lepa, da je bodo komaj spoznali. K.

Vestnik „Pevske zveze“.

Priglasí: P. o. kat. del. dr. na v Kamni gorici; P. o. Šentpeterskega prosv. dr. v Ljubljani; P. o. sl. k. iz. dr. na Robu p. Vel. Laščah; Vojnik pri Celju; P. dr. „Sloga“ v Radovljici; P. o. sl. kat. iz. dr. na Vrhniki; Goriče pri Kranju; Šmartno ob Savi; Škofja Loka; Preddvor; Brdo pri Lukovici.

Žalna seja P. Z. po pokojnem vladarju Njeg. Vel. kralju Petru I. Velikem se je vršila v ponedeljek 22. avg. 1921 ob šestih zvečer ob navzočnosti vseh v Ljubljani bivajočih odbornikov. Predsednik je v svojem žalnem govoru poudarjal zasluge kralja osvoboditelja tudi za glasbo in petje. Odborniki so stoje poslušali izvajanje predsednikovo, s „Slava“ klici počastili spomin umrlega Veličanstva in pooblastili predsednika, da pri pokrajinski vladi izrazi sožalje Pevske zveze.

Seje P. Z. V času od maja do avgusta je imel odbor P. Z. devet sej, na katerih so se določili pesmi za petje pri poletnih prireditvah, napravili načrti za pevsko prireditev v Kamniku, ki je pa morala vsled smrti Njeg. Vel. odpasti in se je preložila na 9. oktober v Ljubljano, dalje so se posvetovali o udeležbi P. Z. prihodnje leto na velikem orlovskem taboru na Čeho-Slovaškem, razpravljali o ustanovitvi pevske knjižnice, inventarja in pevskih okrožij, določili rok za pobiranje članarine, za geslo in znak P. Z.

Občni zbor P. Z. se bo vršil v Ljubljani (v vel. dvorani hotela Uniona) v nedeljo, 9. oktobra t. l. ob 10. dopoldne.

Dnevni red:

1. Predavanje gosp. tavnatelja dr. J. Mantuanija o razvoju slovenske pesmi.
2. Poročila predsednika, tajnika, blagajnika, pevovodja in knjižničarja.
3. Poročilo uredništva in uprave „Pevca“.
4. Poročilo revizorjev.
5. Volitev odbora, art. odseka in revizorjev.
6. Določitev kraja in časa prih. obč. zboru.
7. Določitev članarine za prih. leto.
8. Prireditve P. Z. prih. leto.
9. Slučajnosti.

Izkaznice in navodila za občni zbor smo rasposlali vsem v zvezi včlanjenim zborom. Prosimo vse zборе, da se točno po njih ravnaajo in pošljejo na občni zbor vsaj po enega zastopnika.

Pevska okrožja. Da se doseže enotnost v petju in organizacija P. Z. podrobno iz vede, so se začela snovati po okrajih okrožja P. Z., ki imajo v prvi vrsti namen, da vodijo petje ob svečanih prilikah, kadar zbori iz okoliša skupno nastopajo. Do sedaj so se osnovala pevska okrožja za Kranj-Škofjo Loko v Kranju, za Celje, za Radovljico-Jesenice, za Ribnico, za Stično in za Zagorje. V zimskih mesecih se bodo ustanovila še druga potrebna okrožja, tako da bodo okrožja po večini do prihodnjega leta urejena, nakar se bo lotil odbor P. Z. podrobne izdelave poslovnika.

Članarina. Meseca septembra smo rasposlali vsem včlanjenim zborom položnice za poravnavo članarine. Prosimo dotične zборе, ki do sedaj svoje dolžnosti še niso izvršili, da to čimprej store in plačajo malenkostno vsoto dvajset kron.

Geslo P. Z. Opozarjamo zbere, da je dolžnost vsakega zbora, da se geslo P. Z., ki je bilo objavljeno v 7/8 štev., vsaj enoglasno na pamet nauči peti. Peli ga bomo prvič pri prireditvi 9. oktobra.

Znak P. Z. V kratkem izda P. Z. ličen simboličen znak, na katerega vse zборе, kakor tudi posamezne članč, že danes opozarjamo.

Izleta na Čeho-Slovaško, se udeleži tudi P. Z. Pevsko društvo „Ljubljana“ napravi s svojim zborom več koncertov. Če bi kak član oz. članica P. Z. hotel iti na Česko, pa se ne more priključiti nobeni drugi organizaciji, lahko prijavi svojo udeležbo P. Z. Navodila je izdala O. Z.

Pevovodje prispevajte za knjižnico Pevske zveze!

Glasbena poročila.

RIMSKE TOPLICE. Dne 7. avg. je priredila „Ljubljana“ v zdraviliščni dvoran v Rimskih Toplicah pevski koncert, ki se lahko prišteva med najbolj pestre in sijajno uspele prireditve tega čilega in za visoke umetniške smotre borečega se društva. Premagati pa je bilo za ta koncert precej težkoč. Isto popoldne je imelo namreč Celjsko orlovsko okrožje v zdravilišnem parku svojo produkcijo, ki je tudi izvrstno uspela. Proti prireditvi je intrigirala neka tajna agitacija, češ, to so protidržavni elementi, „Ljubljana“ pa je itak samo privesek Orlov ... Zapustilo je ta dan okoli 50 kopaljščnih gostov Toplice. — Zvečer se je ob 1/2 9 spremenila jedilna dvorana v koncertno, ob začetku je bila napol prazna, kot po prvi pesmi pa se je skoraj popolnoma napolnila. In to je vplivalo na pevec in poslušalce: grla so se ogrela, pevci so bili kakor elektrizirani po energičnih, pa vedno elegantnih dirigentovih kretanjah. Na sporedu 19 skladeb, preizkušnih v mnogih predavanjih. V prvem delu koncerta je poleg Dr. Schwabove „Zdrava Marija“ dosegla poseben uspeh Dr. Krekova „Srbska narodna“. Morali so ju ponoviti. Dvorakova

ženska dvospava s klavirjem sta nudila lepo izpremembo. Mokranjčeve „Srbske narodne z Ohrida“ (X. rukovet) — po pestrosti harmonije in tudi po težkoči proizvajanja znamenite — so se morale prekiniti, da se zadobi točnejša intonacija, zapustile so pa globok vtis. Dve Bajukovi: „Djevojka je ružo brala“ in „Moj očka imajo konjca dva“, sta se morali na burno zahtavanje ponoviti. Nekaj posebnega so medjimurske narodne nagajivke, harmon. po V. Žgancu: Dildil dudu in Cin can cvrgudan. Tudi te so se ponovile. Po koncertu so navzoči Hrvatje in Srbi dirigentu burno čestitali, ravnateljstvo toplice pa je izrazilo željo naj „Ljubljana“ še večkrat pride. — Moralni uspeh je bil popoln, tudi v gmotnem oziru zadosten. Za sosedne goste je bil pa večerni čas neugoden. Mnogo se jih je moralo ob osmih zvečer odpeljati. Kateri so pa ostali, so si v Laškem pripovedovali: to so naredili klerikalci, ampak bilo je „prav fajn“. F. T.

POT „LJUBLJANA“ PO PREKMURJU ob dveletnici osvoboditve je pokazala vsem, ki so našemu stremljenju naklonjeni ali mu niso naklonjeni, da je „Ljubljana“ društvo, ki ga je mogoče le s priznavanjem omenjati. Trije koncerti (v Doljni Lendavi, Murski Soboti in Turnišču) so vse poslušalce navdušili vršili, so se vsi na prostem, zadnji sredi travnika Koncerta v Lendavi se je udeležil pokr. namestnik, minister Hribar. Seveda so domačinom najbolj ugajale prekmurske. Obrazi so kar zažareli, ko so slišali svojo pesem na tak izbran način peti. Najbolj všeč jim je bila pesem „Marko skače“. Kakšno gibanje je vzbudila in kakšen vik in žgolenje zlati med mladimi poslušalci, ki so kot roj broščev viseli po drevju gozda, ki meji na prostorni travnik! Za zblizanje s tem udom, ki je bil doslej odrezan od našega narodnega telesa, je „Ljubljana“ veliko naredila. Saj so stari očetje govorili: „Glejte, Ogrji nam niso nikdar kaj takega napravili. Našo besedo so zaničevali. Ti „Slavci“ pa so prišli in nam še našo zaničevano pesem tako lepo zapeli.“ — Nad vse je seveda učinkovalo cerkveno petje — tudi trikrat: dvakrat pri maši (v M. Soboti in Turnišču) in enkrat pri petih litanijah (v Turnišču). Cerkev sta obe novi prostorni in akustični, pesmi pa so bile srečno izbrane. Ena je bila tudi prekmurska vmes. Uspeha more torej „Ljubljana“ biti vesela, saj je imela v teh dneh (13., 14. in 15. avg.) vsega skupaj najmanj 10.000 poslušalcev, prav lahko pa tudi dvanajst do petnajst tisoč. Bili so iz vseh delov Prekmurja; celo iz krajev, ki so prišli pod nemško Avstrijo in pod Madžarsko, jih je precej prišlo čez mejo. Bili so vsi zavzeti nad resnično kar moči lepim petjem in vzornim vedenjem členov pevskega zbora. Ljudje so pevce prosili, naj se Ljubljana zopet kmalu vrne. Voditelj Prekmurcev so jo pa za bodoče slavnosti (bržkone prihodnje leto) povabili na sodelovanje.

POUČNI TEČAJ ZA ORGANISTE se je vršil v Ljubljani 13. in 14. sept. Predavanj je bilo deset ur; glashbene prireditve pa štiri: 13. ob 1/26 pete litanije v Marijanišču in sicer z odgovorom „prosi za nas“ za vsakim vzklikom (kakor je nasvetoval Premrl v 6 in 7. številki. Cerkevna Glasbenika), takozvana „cerkvena molitev“ se je vzela od praznika sv. R. Telesa in pela na koru, Marijino antifono: „Češčena bodi, Kraljica“ so peli enoglasno (koralno) vsi v kapeli navzoči, kar je bilo zelo mogočno. — Zvečer ob 8ih je „Ljubljana“ v Ljudskem domu udeležencem priredila koncert brez vstopnine in tako izvrstno pela, da je bilo vse presenečeno. „Ljubljana“ je s tem činom pokazala, da razume svojo nalogo: širiti smisel za lepo pesem. Saj si je težko misliti priliko, kjer bi se moglo toliko dobrega semena zasejati. — 14. zjutraj je frančiškanski zbor pel Foersterjevo mašo so. Cecilije in P. Hugolinovo Vnebovzetje iz njegove najnovejše zbirke, tako da so imeli organisti priliko slišati vzorno cerkveno glasbo. — Ob 1/212. so pa udeleženci sami priredili enoglasno ljudsko petje pri maši v marijaniški kapeli. Peli so ž njimi tudi dečki pod vodstvom šolskih sester. Bilo je v resnici lepo in veličastno.

Razne vesti.

KRALJEVA HIMNA „PRAVDE BOG“ se bo po določilu letošnje škofovske konference v Zagrebu pela po svečanem cerkvenem obredu na vojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra, dne 17. decembra in na obletnico nedinjjenja, dne 1. decembra. Odlok kn. šk. ordinariata ljubljanskega določa za ta dva dneva, „naj se po molitvi za kralja poje kraljeva himna „Pravde Bog“. (Škof. list, 12. sept. 1921. odlok 56.)“

Glede šolskih maš ob začetku in koncu šolskega leta pravi isti odlok sledeče:

„Navada je, da se pri šolskih mašah ob začetku in sklepu šolskega leta poje kraljeva himna. Pojejo jo ali šolski otroci, oziroma njih odbrani pevski zbor, s spremljevanjem orgel ali brez spremljevanja, ali domači pevci... Ako pevcev ni dobiti, se more kraljeva himna samo orglati.“

Cerkvena predstojništva, naše pevovodje, zборе in pevce opozarjamo na našo prilogo v predzadnji (5. in 6.) številki, kjer je kraljeva himna natisnjena za mešani in moški zbor. Hkrati je v isti številki „Lepa naša domovina“, ki se rabi ob drugih državnih praznikih, dalje krepka, ognjevitva Premrlova „Zdravica“ za moški in mešani zbor in dve ljubki prekmurski ki sta poslušalcem vslej ugajali. Priloga se dobiva posebej pri Pevski zvezi, v Jugoslovanski knjigarni, v Kranju v Iliriji, v Celju, Mariboru izvod po 500 kron, tako da vsaka pesen niti eno krono ne stane.

BRONASTI ZVONOVI na ljubljanskem velesojmu so vzbujali veliko zanimanja. Obiskovalci z dežele, bi bili vse dni ž njimi zvonili in potrkavali, če bi jim ne bil odmerjen samo določen čas (od 11.—12. in od 5.—6.). Kedar je zazvonilo, so se ljudje kot volj čebel iz panjev usuli poslušat ta krasne glasove, ki jih tako pogrešamo. Zvonovi so z glashbenega in zvonarsko deko-

rativnega stališča prvovrstni. Glas je poln, živ, doneč, slišali so se po vsej Ljubljani, najlepše pa na Gradu in ljubljanskem polju. Okraske je risala ga.¹⁾ H. Vurnik; neizrečeno preprosti so, skrajno stilizirani, pa vendar jasni, ljubki, da se teh podob človek ne more nagledati. Veliki zvon je v okraskih pravzaprav na zvon prenesena velika noč: ob zgornjem robu so med ptiči razporejeni pisani piruhi, pod njim stilizirani zvonovi, ki pozvnanjajo vstajenju; mali zvon kaže posebno lepe nagelje. Svetniške podobe so deloma globoko zajete.

Zajemljivo je, da je to zvonilo (za dekanijo Cirknico) sestavljeno v molu (e-molov trizvok: c, es, g). Redno se sliši beseda: zvonjenja v molu naši ljudje ne marajo, ker je žalostno. In vendar niti eden spričo teh zvonov ni rekel kaj podobnega. Vse jih je občudovalo in na vsa usta hvalilo brez pridržka. Zato je strah pred molom popolnoma prazen. Cirkničani so na to, tudi na zunaj resnično lepo zvonilo lahko ponosni. Stalo jih je samo 430.000 k. torej domala pol milijona.

NOVI ORGANISTI, ki so letos dovršili orglarsko šolo v Ljubljani, so sledeči: Bižal, Jurjevčič, Vodišek, Vurnik. Želimo jini dobrih, sočutnih predstojnikov in požrtvovalnih župljanov, da ne bo njih vsakdanji kruh — revščina.

† JERNEJ CENCIC, bivši nadučitelj v Kamniku, ki je umrl 29. julija, je bil velik prijatelj glasbe. Imel je veliko zbirko starejših in novejših slovenskih skladb. Za našo knjižnico so nam sorodniki obljubili zlasti starejše stvari.

VINKO KREK, slovenski skladatelj, učitelj, je l. 1914. zgorel v Galiciji v nekem skednju. Bil je tudi dober pevovodja.

EMIL ADAMIC, čitateljem že znani slovenski skladatelj, čigar mehko in na vso moč laliko skladbo „Večer“ prinašamo v pričujoči številki, pripravlja obširno šolsko pesmarico, kjer bo zbranih tudi veliko najrazličnejših narodnih pesmi vseh Jugoslovanov.

IVAN BREZOVŠEK, bivši dirigent je iz Splita, kamor je bil poklican kot ravnatelj opere, odšel v Beograd. V Splitu ni mogel obstati; zaradi vročine ni mogel ne spati, ne jesti in sploh se ne umiriti. V Ljubljani je izborno deloval.

JEKLENI ZVONI so na semnju pokazali, da majo močan glas, seveda bolj trdega in krhkega kot bronasti. Tudi živ ni tako, ampak bolj zamolkel. Vendar pa so odločno boljši, kot so bili prvi. V daljavi se bolje slišijo kot iz bližine. V daljavi se namreč silovitost rezkih udarelo precej izgubi. Zunanja oblika je pusta. Saj nismo za to, da bi bili zvonovi okrašeni, za to pa smo, da naj bodo okraski, če že so, čedni, dasi preprosti. Vsekako naj bi si tovarna dala visati kaj dobrega, zakaj sedanji okraski so, kakor da bi bili pobrani s kake mrtvaške krste slabše vrste. Sitno je tudi to, ker očitno ni nikogar, ki bi bil zmožen določiti zvonovom glas. Na semnju so hoteli razstaviti b-molov trizvok, pa je bil le znanjšan trizvok na b. To bi se vsekako moralo urediti, da bodocerkve to dobile, kar se od jeklenih zvonov more zahtevati.

V POMISLEK! V političnih listih zadnjih dni smo čitali, da je Udrženje jugoslovanskih učiteljev — poverjenstvo Ljubljana — ki je zborovalo prve dni septembra v Rogiški Slatini, sklenilo, naj se pojo narodne himne v izvornem jeziku. Naše mnenje je, da mora ljudstvo vse, kar poje, tudi razumeti, kajti le tako preide zmisel in veličina pete pesmi v vso njegovo dušo, le tako lahko postane peta pesem res njegova last. To so izprevideli tudi drugi narodi in države. Pomislimo le na himno bivše Avstrije, ali pa na mednarodno himno svobode „Marseillaise“. Gotovo bi ne imele te pesmi tako velikega pomena, ako bi se pele samo v enem gotovem jeziku n. pr. francoskem. Ako hočemo spraviti kako pesem med narod, da postane res narodna, jo moramo pripraviti tako, da bo besedilo razumel tudi najpreprostejši državljan! (Jugoslovan Slovenskega plemena). To je tudi izprevidelo Poverjenstvo za prosveto in bogočastje v Ljubljani, ki je z odlokotom z dnem 3. dec. 1920., št. 5684. odobrilo poslovenjeno besedilo naše jugoslovanske državne himne. Uredništvo „Pevca“ je pa storilo veliko uslugo in za poglobitev državne skupnosti oz. edinstva pomemben čin, ko je izdalo v svoji prilogi vse naše narodne himne, da tako lahko vsak naš najpreprostejši človek spozna, s smelostjo lahko rečemo, najlepšo himno sploh. R. W.

Za dobro voljo.

TO JE PA RES PODOBNOST. „Naš Milček — je pravila zlata mamica iz Novega mesta svoji ljubljanski prijateljici — je čisto kot Foerster. Na klavir zna igrati in sliši tudi slabo.“

IN SE ENA OD TAM. Po Poljanak jo tolče — ves zamišljen je v neki papir — gospod: Nasproti mu pride — morebiti je bil tudi v kak papir zavérován — drug gospod, da krepko skup trčita. „Neroda!“ zavpije drugi srdito. Prvi pa sname klobuk, se prikloni in prijazno odorne: „Me veseli, gospod, da sem vas spoznal!“ Moje ime je pa Kimovec.

PRAVILNA OCENA ODLIKOVANJ. Ko se je slavni operni dirigent G. Mahler l. 1907. poslavljaj od dunajske dvorne opere, katere ravnatelj je bil, je pozabil v svojem predalu svoje redove in odlike. Ko so ga na to opozorili, je dejal: „Nič ne de; saj bi bili kar mojega naslednika lahko počakali.“

¹⁾ Sicer se kaj rado nápačno poje; tako n. pr. poje v pesmi „Slovenec in Hrvat“ marsikak zbor: „žalit“ namesto zalit (= zaht), „špas“ namesto „spas“ (= rešitev). Na Stajerskem nekje so se otroci, kakor smo čuli, učili peti državno himno. Ker niso dobro razumeli, je naenkrat iz besed „ti što spase“ (= kar si ti otel) nastalo — tri sto špasov. Brez dvoma slovensko besedilo državni misli ne bo manj v korist kot izvorno srbsko. O. u.